

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ
Ραδιοφωνική έκπομπή δια
τὴν 26 Ὀκτωβρίου 1969
καὶ ὥραν : 22 - 22.30

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦν ἡ ΚΑΒΙΟ Δ Ε Ν Α Ρ Δ Ο Υ.

3 2 2

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ ξέρεις κάτι Δημήτρη ; 'Από πουβέντες πού ἔχω κάνει με ἀριετούς ἀπροαγὰς τῆς συνομιλίας μας, ἔχω διαπιστώσει ὅτι ἐκεῖνο πού ἐνδιαφέρει περισσότερο τοὺς σημερινούς 'Αθηναίους εἶναι οἱ διάφοροι τύποι τῆς παλαιᾶς 'Αθήνας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικο. 'Η 'Αθήνα, σάν πρωτεύουσα, σάν πόλις πάντοτε πολυάνθρωπος, εἶχε τὸ προνόμιο νά σθγκεντρῶνῃ τοὺς περισσότερους περίεργους καὶ ἰδιόρρυθμους τρελλούς, πού ἐξ αἰτίας κάποιας ἐλαφρῆς λῶξας πού εἶχανε, γινόντουσαν τύποι, κατάλληλοι γιὰ κάθε πείραγμα, γιὰ κάθε δούλεμμα ὅπως θά λέγαμε σ' ἡμερα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ἐχομε μιλήσει ὡς τώρα γιὰ τὸν περίφημο Σαμπουλέ, πού ζητοῦσε ἐπιτακτικὰ ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους : Δὸς μου μιὰ δεκάρα βρέ... Ἐχομε μιλήσει γιὰ τὸν ποιητὴ Κλεάνθη, γιὰ τὴν ποιήτρια Διαμαντίνα καὶ τὴν περασμένη Κυριακὴ ἀκόμη μιλήσαμε γιὰ τὸν φουστανελλοφόρο φύλακα τοῦ Ζαππείου, τὸν ξ' εἰπυστὸ Περαιτῆ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ ξέρεις πόσοι ἄλλοι τύποι περᾶσανε ἀπὸ τὴν 'Αθήνα ; θυμᾶμαι τὸν περίφημο Φραγκούλη ..

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φραγκούλης ; Τί ἦτανε αὐτός ; Ποιητῆς μήπως ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὁχι βρέ ἀδελφέ. Κάθε τρελλός δὲν πρέπει νά εἶναι καὶ ποιητῆς. Τὸ ἀντίθετο μάλιστα : Κάθε ποιητῆς εἶναι καὶ λίγο λοξός. 'Ὁ Φραγκούλης πού σοῦ λέω, ἦτανε ἕνας ἡσυχώτατος

χριστιανός, πού πήγαινε ~~καθώς~~ στον δρόμο του χωρίς να ένοχλη
 κανένα... Όμως, όταν του φωνάζανε : Πάρε πόδι Φραγκούλη...
 Πάρε πόδι Φραγκούλη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί θύμωνα μ'αυτήν τήν φράσι ; Πάρε πόδι Φραγκούλη ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θύμωνα, δέν θά πῆ τίποτε. Γινότανε έξαλλος, θηρίο πραγματικό.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τί ἔκανε ; "Έδερνε ἐκείνους πού τόν πειράζανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπα ! Ποῦ νά τούς πιάσῃ ; Τά παιδιά πού τόν πειράζανε, γιατί
 κυρίως παιδιά τόν περράζανε , του φωνάζανε ἀπό μακριά : Πάρε
 πόδι Φραγκούλη... καί παίρνανε δρόμο, γιατί ὁ Φραγκούλης δέν
 χωράτενε : "Αρπαξ ε πέτρες ἀπό τόν δρόμο καί πετροβολοῦσε
 γύρω του, ἀδιαφορώντας πού πέφτανε οἱ πέτρες... Δέν ἦτανε λί-
 γοι οἱ περαστικοί πού πληρώνανε τήν νύφη καί δεχόντουσαν κανέ-
 να κοτρῶνι στό κεφάλι τους...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ἡ Ἀστυνομία δέν ἐπενέβαινε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Αν τυχόν βρισκότανε κανένας χωροφύλακας ἐκεῖ κοντά, ἄρπαξε
 τόν δράστη, τόν Φραγκούλη καί τόν πήγαινε στό Τμήμα, μά ἐκεῖ
 ὁ Φραγκούσης ἔλεγε : Πειράζω ἐγώ κανέναν κύριε ἀστυνόμω ;
 Γιατί ἐμένα μέ πειράζουνε ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μέ δλο του τό δίκαιο ὁ ἄνθρωπος... Όμως, ἐκεῖνο πού δέν κα-
 ταλαβαίνω εἶναι γιατί τόν ἐπείραζε αὐτή ἀκριβῶς ἡ φράσις :
 Πάρε πόδι Φραγκούλη ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ἐγώ κάποτε ἀποροῦσα, μά μου τό ἐξήγησε ὁ μακαρίτης ὁ πα-
 τέρας μου. Αὐτός ὁ Φραγκούλης ἦτανε δημόσιος υπάλληλος μέ μι-
 κρό βαθμό. Δέν μπόρεσε ποτέ του νά πάῃ μπροστά. Γραφιάς μπηκε
 σέ κάποια δημόσια ὑπηρεσία καί γραφιάς ἔμεινε κάπου τριάντα
 χρόνια ἕως ὅτου μιά μέρα πήρε τήν σύνταξί του. Δέν ζήτησε ὁ
 ἄνθρωπος νά πάρῃ σύνταξι, μά του τήν δώσανε αὐτεπαγγέλτως.
 γιατί εἶχε συμπληρώσει τήν ἡλικία πού ἔπρεπε. Όμως ὁ Φραγκού-
 λης δέν μπορούσε νά μείνῃ τεμπέλης. Καί ἀφοῦ εἶδε κι' ἀπόειδε

ύστερα από τέσσερις πέντε μέρες, ξαναπήγε στο γραφείο του. 'Ο προϊστάμενος τόν είδε και άπόρησε : κύριε Φραγκούλη, τί γυρεύετε έδώ ; Δέν πήρατε σύνταξι ; Μάλιστα, είθε δειλά ο Φραγκούλης, μά δέν μπορώ νά ξεσυνηθίσω... Κάνε μου τήν χάρι Φραγκούλη και πάρε πόδι άπ' έδώ... 'Ο Φραγκούλης άναψε. Πάρε πόδι ; Τόν διώχνανε άπό τήν άπηρεσία του μ' αυτόν τόν τρόπο ; Και άρπάζοντας ένα χαρτοκοπτήρα πήγε νά χτυπήσει τόν Τμηματάρχη.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μαντεύω τήν συνέχεια. 'Η ιστορία αυτή θα έγινε γνωστή και άρχισαν όλοι νά πειράζουν τόν Φραγκούλη με τήν φράσι : Πάρε πόδι... Και ο χριστιανός τρελλάθηκε !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Και με άλλον έναν παληό άθηναίο έγινε κάτι παρόμοιο. Είχε παντρευτεί μία κοπέλλα που άγαπούσε πολύ. Όμως τό συγγενολοί της κατάφερε νά του άκυρώσει τόν γάμο, γιατί ή κόρη ήτανε ανήλικη. Και φυσικά οι άθηναίοι τόν πήρανε στόν μεζέ και του φωνάζανε "Ακυρός ο γάμος σου... "Ακυρος ο γάμος σου... Τότε έξαγριωνότα ο άτυχής. Πέτρες άρπαζε και τίς πετούσε όπου εύρισκε...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Βλέπω ότι όλοι αυτοί που θέλανε ν' άμυνθούν, καταφεύγανε στις πέτρες... Ποσ τίς βρίσκανε τόσες πέτρες ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά τί νομίζεις Γιάννη ; "Οτι οι δρόμοι τής παληάς 'Αθήνας ήτανε ασφαλτοστρωμένοι όπως σήμερα ; Χωματόδρομοι ήτανε και μάλιστα γεμάτοι πέτρες.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Αλήθεια, νή μία λεπτομέρεια που δέν τήν είπαμε ποτέ. Πότε άρχισε ή ασφαλτόστρωσις των δρόμων στην 'Αθήνα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Αν θυμάμαι καλά Γιάννη, πρώτη περιοχή που ασφαλτοστρώθηκε στην 'Αθήνα, ήτανε ή πλατεία 'Ομονοίας γύρω στα 1907 και έν συνεχείη ή οδός Σταδίου και ή πλατεία Συντάγματος.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 1907... δηλαδή έδώ κι' έξηντα δύο χρόνια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβώς. Θυμάμαι μάλιστα τους πράσινους σωήνες.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί ήτανε αυτοί οι πράσινοι σωήνες ;

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οί πράσινοι σωήνες ; Τό γλέντι τής ασφαλτοστρώσεως·
φαντάσου λοιπόν γιάγιο, μερικούς πράσινους σωήνες πού εί-
γανε καί ποδαράκια...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νομίζω ότι τώρα τερατολογείς· Σωήνες μέ ποδαράκια ; Τί τούς
κάνενε αὐτούς τούς πράσινους σωήνες καί τί χρειάζόντουσαν τά
ποδαράκια στούς σωήνες ; Γιά νά πηγαίνουνε περίπατο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Περίπου περίπατο πηγαίνανε· οί πράσινοι αὐτοί σωήνες εἶχανε
μῆκος δύο μέτρα ὁ καθένας καί μεταξύ τους ἦτανε ἑνωμένοι μέ
σωήνα ἀπό λάστιχο· Ποδαράκια δέν εἶχανε βέβαια, μά εἶχανε
ρόδες καί περπατούσανε...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νά γιατί νά περπατᾶνε ; Τί δουλειά εἶχανε νά περπατᾶνε οί
πράσινοι σωήνες ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιά νά καταβρέχεται καί νά πλένεται ἡ ἄσφαλτος γιάγιο· Σκέ-
φου ὅτι γύρω γύρω ἀπό τό περιβολάκι τής πλατείας Ὀμονοίας μέ
τῶς χουρμαδιές στή μέση, σταθμεύανε τ'ἀμάξια μέ τ'ἄλογα καί
ἐκεῖνα τά περίφημα βιζαβί... Σκέφου ὅτι τόσα ἄλογα...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μὴν προχωρεῖς καί κατάλαβα· Τά ἄλογα γεμίζανε ἀκαταστάτως ἀκα-
θαρσίες τήν πλατεία Ὀμονοίας· Καί ἔπρεπε νά ὑπάρχη νερό γιά
νά πλένεται ἡ ἄσφαλτος... Καί ὑπῆρχε νερό στήν πλατεία Ὀμο-
νοίας ; Ἐκείνη τήν ἐποχή, τό νερό ἦτανε σπάνιο εἶδος στήν
Ἀθήνα·
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σπανιώτατο· Νερό δέη ὑπῆρχε· Ἐρχότανε λοιπόν ἕνα βυτίο
τοῦ Δήμου, βυτίο ὅχι ὅπως τά σημερινά, μά ἕνα μεγάλο βαρέλι
ἀνεβασμένο σ' ἕνα κάρρο πού τό τραβοῦσε ἕνα ἄλογο... Προσαρμό-
ζανε τό στόμιο ἀπὸ ἑνός πράσινου σωήνα στήν κάνουλα τοῦ βαρε-
λιού καί τό νερό διοχετευότανε στούς πράσινους σωήνες καί
φευτοκαθαριζότανε ἡ πλατεία...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καλά τό ἀπεκάλεσες λοιπόν γ λ έ ν τ ι τῶν ἀθηναίων αὐτό τό
πλύσιμο τής Ὀμονοίας· θά μαζευότανε κόσμος γιά νά καζέψη αὐ-
τήν τήν τουαλέττα τής πλατείας...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γλέντι δέν θά πῆ τίποτε. Καζεύανε οἱ Ἀθηναῖοι ὄχι μόνο τό πλύσιμο τῆς πλατείας μά καί τά λουστράκια πού ἦτανε ξυπόλητα τότε καί βρίσκανε ἀφορμή νά κάνουνε ποδόλουτρο, τσαλαβουτώντας στά ~~ἀμέρα~~ νερά... ἐνῶ περνοῦσαν καί τά ἀμαξάκια τοῦ Σίη ~~ἀλλά~~ τοῦ Μπερνίτσα καί τοῦ Χρυσάκη, μοιράζοντας τά προϊόντα τους στά καλά σπίτια τῆς Ἀθήνας, πού μπορούσαν νά ἀπαιτήσουν τήν πολυτέλεια τῆς διανομῆς κατ' ~~ἀπόθεση~~ οἶκον.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί τί μοιράζανε κατ' οἶκον αὐτά τά ἀμαξάκια;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά τό ποῦμε ἀργότερα αὐτό, ἀφοῦ πρῶτα θυμηθοῦμε καί κανένα τραγούδι...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἔχεις δίκαιο. Καί νομίζω πώς θά ἔπρεπε νά θυμηθοῦμε τήν περίφημη Ζαφείρια τοῦ ~~ἀμαξάκη~~ Ροδίου. θυμῆσαι πού λέγαμε πρό δεκαπέντε ἡμερῶν γιά τόν Δημήτη ρη Ρόδιο, πού ἔρχισε ἀπό φάλτης ~~ἀπὸ τὴν ἀρχαία~~ στό παρεκκλησίον τῶν Ἀνακτόρων, ἔγινε δικηγόρος καί στό τέλος ἦτανε κορνιζοποιός καί μουσικοσυνθέτης; Ὁ Δημήτρης ὁ Ρόδιος ἔχει γράφει ὠραιότατα τραγούδια στήν ἐποχή του καί ἕνα ἀπ' αὐτά θά μῆς θυμίση τώρα ἡ φίλη μας κλειώ Δενάρδου. Τό τραγούδι: Ζαφείρια εἶναι τά μάτια σου.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Μέ συνοδεία πιάνου) Ζαφείρια εἶναι τά μάτια σου
π.τ.λ. π.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τώρα ἔς γυρίσωμε στ' ἀμαξάκια πού διασχίζανε τήν πόλι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ναι, στ' ἀμαξάκια. Τί ἦτανε αὐτά τά μυστηριώδη ἀμαξάκια;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μικρά δίτροχα ἀμαξάκια μ' ἕνα ἔλογο μόνο. Ἡ καροσερί τους ἦτανε ἕνα μεγάλο κιβώτιο, περίπου σάν τά πόρτ-μπαγιάζ τῶν σημερινῶν αὐτοκινήτων. Τέτοια ἀμαξάκια διέθεταν ὁ Πάξιμος Σίη πού μούραζε στούς ^{πελάτες} ~~πελάτες~~ του κουλουράκια ~~ἀπὸ τὴν ἀρχαία~~ παξιμαδάκια καί μικρά φραντζολάκια. Ἀκόμη καί σήμερα ὑπάρχει στήν ὁδόν Σταδίου τό ἄρτοποιεῖο τοῦ Σίη, κατάλοιπο τῆς παλαιῆς ἐκείνης ἐποχῆς. Ὁ Σίη ἦτανε βαυαρός πού εἶχε ἔρθει στήν Ἀθήνα καί εἶχε ἄνοιξει δύο μαγαζιά. Καθαριστήριο καί

βαφετο, καθώς και τόν πρώτο βιεννέζικο φουρνο. Τό καθαριστήριο του, τό πρώτο, γιατί ύστερα άνοιξε και ύποκαταστήματα ήτανε στην γωνία Πατησίων και Στουρνάρα. "Ήτανε ό πρώτος που είσήγαγε στην 'Αθήνα τό στεγνό καθάρισμα. θυμάμαι καλά ότι έπαιρνε για ένα καπέλλο, άλλαγή χρώματος, σιδέρωμα και άλλαγή κορδέλλας μία δραχμή και είκοσι λεπτά.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ "Ένα λοιπόν άμαξάκι ήτανε του Μαξίμου Σίκ που μοίραζε φραντζο λάκια, κουλουράκια και παξιμαδάκια. Τό έλλα δύο :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ένα ήτανε του Μπερνίτσα, που είχε τό μεγάλο γαλατοπωλετο άκ και ζαχαροπλαστετο στην γωνία Πατησίων, όπου στρίβει ό δρόμος για τήν 'Ομόνοια.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Δηλαδή έκει όπου βρίσκεται σήμερα τό καφενοπτετοΜπράβο :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο. Βλέπω μ'εύχαρίστησι ότι μπαίνεις μέ τό πρώτο στην άθηναϊκή τοπογραφία. 'Ο Μπερνίτσας λοιπόν ήτανε καινοτόμος στην έποχή του γιατί ένώ ~~από τότε~~ οι γαλατάδες της έποχής εκείνης γυρίζανε στους δρόμους μέ τίς κατσίκες τους και άρμέγανε τό γάλα επί τόπου, μπροστά σέ κάθε σπίτι, ό Μπερνίτσας έφερνε τό γάλα σέ μεγάλες καρδάρες άπό τό βουστάσιό του πολύ μακριά...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Για να τονίζης έτσι αυτό τό " π ο λ ύ μακριά " φαντάζομαι ότι θα ήτανε πολύ κοντά.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιά τότε ήτανε πολύ πολύ μακριά. Τό βουστάσιο του Μπερνίτσα βρισκότανε στην όδόν 'Ηπειρου. κοντά στην Λιοσίων...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Δηλαδή δέκα λεπτά άπό τήν πλατεία 'Ομονοίας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τότε ήτανε στην άκρη του κόσμου, ή τουλάχιστον στην άκρη της 'Αθήνας. θυμάμαι ότι οι γονείς πηγαίνανε τά παιδιά τους περίπατο έως τήν όδόν 'Ηπειρου, για να δοθνε τίς άγελάδες του Μπερνίτσα άπό τά καγιελλωτά παράθυρα. ~~Αλλά~~

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Και ό Μπερνίτσας μοίραζε τό γάλα του μέ τό άμαξάκι μέ τίς δυό καρδάρες...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάλιστα.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Κι' ό άλλος πού είπες ; τό τρίτο άμαξάκι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο Χρυσάκης ; Αύτός ήτανε ή άκπροσώπησις τής άριστοκρατίας.
Μά θα μιλήσωμε καί γι' αυτόν, άφου πρώτα άκούσωμε κανένα παληό
τραγουδι.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ 'Η καλή μας ή Κλεωύ θα μάς πη τό " Χωρίς καρδιά ", ένα Ιταλικό
τραγουδι πού άφησε έποχή στην 'Αθήνα.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Μέ συνοδεία πιάνου) Χ ω ρ ί ς κ α ρ δ ι ά
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τώρα φτάνουμε στην περιλάλητο Χρυσάκη.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ 'Ο Χρυσάκης τί ήτανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στην πραγματικότητα γαλατῆς κι' αυτός, μά γαλατῆς πολυτελείας.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ποῦ είχε τό μαγαζί του ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν είχε γαλακτοπωλεξο ό Χρυσάκης. Είχε στην πλατεία Συντάγ-
ματος, σ' ένα διώροφο παλιό σπίτι, τ ε ἰ κ ο τ ε ς ο ν
πού τό έπωνόμαζε " Τή ρούμ " έγγλέζικα καί έδινε τσαϊ στίς
κυρίες πού θέλανε νά προσφέρουνε ένα τσαϊ σέ φίλες τους.
Δέν υπήρχαν τότε τά σημερινά κοσμικά ζαχαροπλαστεία. Πολύ άρ-
γότερα έδημιουργήθηκαν τά κλασσικά καί περίφημα Δαρδανέλλια
γιά τά όποια θα μιλήσωμε άργότερα.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί ή άθηναϊκή γυναικεία κομψότης πήγαινε στό Τή ρούμ του
Χρυσάκη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι μόνο ή γυναικεία κομψότης μά καί τό άθηναϊκό κοσμικό
κουστομπολιό πού κυριολεκτικα ώργίαζε εκεί μέσα, όπως γράφει
καί ό Σουρής...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ ~~...~~ 'Αναφέρει τό Τή ρούμ του Χρυσάκη καί ό Σουρής ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Αν τό αναφέρει ; Μπορούσε νά τό παραλείψη ; 'Ορίστε φιάβα-
σε έδώ Γιάγιο γιά νά δῆς τί γινότανε.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ

(Διαβάζει)Είς του Χρυσάκη τό " Τή ρούμ " τό άκρωσ πο-
σμηκόν,

Μαθαίνεις άκων ή έκων

κι' από κυρίες φίνες,

τί γίνεται στήν Κηφισιά, τί γίνεται έν 'Αθήναις.

Μαθαίνεις ποιός παντρεύεται και ποιός άρραβωνιάζεται

ποιά γύρισε άπ'τήν έξοχή, ποιά φεύγει στό Παρίσι

ποιός σύζυγος, τήν σύζυγον μ' άλλον, τυχόν, μοιράζε-
ται

και ποιό ζευγάρι ευάρμοστον σέ λίγο θα χωρίση...

Μαθαίνεις τόσα πράγματα, μαθαίνεις τόσα νέα

πως χόρεψε, πως έβηξε ή κάθε 'Αθηναία

σε τί βαφίδια ή κάθε μία χρωστά τήν όμορφάδα της

και ή κυρία Παπισσιό, πως βάζει τήν μπουγάδα της.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Φαντάσου λοιπόν Γιάννη τί κουτσομπολιό γινότανε στού Χρυσάκη
τό " Τή ρούμ " άφού και ό Σουρής άκόμη τό παραλαμβάνει μέ
τούς ευθυμους στίχους του.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ

Και αυτή ή κυρία Παπισσιό, πού αναφέρει ό Σουρής τί ήτανε;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Θά μιλήσωμε κάποτε και γι' αυτήν. Τύπος άθηναϊκός. Αύτά λοι-
πόν τά τρία άμαξάκια διανομής κυκλοφορούσανε στήν 'Αθήνα
γύρω στά 1900, έδω κι' έβδομηντα χρόνια. Και φαντάζεσαι τί
καμάρι είχε μία άθηναία όταν τήν ρωτούσανε : Σπς ό ίνει και
γάλα ό πατισινας σας... και εκείνη άπαντούσε μέ καμάρι :
Καλέ ποιός πατισινας ; 'Εμης μης φέρνουνε τό γάλα μέ τήν
καρρότσα !

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ

'Η καρρότσα ! Χρόνια είχα ν' άπούσω αυτήν τήν λέξι. ~~Εξοχότατα~~

Τά λέγανε λοιπόν κι' έδω, στήν 'Αθήνα, τ' άμάξια, καρρότσες ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Βεβαιότατα. Δέν έχομε πεϊ έλλοτε ότι στήν γωνία 'Ερμού και
Αιόλου, σταθμεθανε τ' άμάξια πού πηγαίνανε στόν Πειραιά και
τό μέρος εκείνο λεγότανε : Στίς Καρρότσες ;

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ

'Εχεις όίπαιο. Νά έχομε πεϊ και λέμε τόσο πολλά πού καμιά
φορά τά ξεχνώ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τώρα, όπως σου υποσχέθηκα πριν από λίγο θά μιλήσωμε για τὰ κλασσικά Δαρδανέλλια.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ποιά Δαρδανέλλια ; Τοῦ Ἑλλησπόντου ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Για τὰ Δαρδανέλλια τῆς Ἀθήνας, πού για κάμποσα χρόνια τὰ λέγανε Δαρδανέλλια οἱ ἄθηναῖοι καί ἦτανε ἕνα κομμάτι, ἐξιόλογο κομμάτι ἐπὶ τὴν κοσμική ζωὴ τῆς Ἀθήνας.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τὰ Δαρδανέλλια ; Ποῦ βρισκόντουσαν αὐτά ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά σου πῶ. Δίπλα στό ξενοδοχεῖο τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἐπὶ τῆς Πανεπιστημίου, ὑπῆρχε τὸ κοσμιώτερο ζαχαροπλαστεῖο τῆς Ἀθήνας, τὸ ζαχαροπλαστεῖο Γιαννάκη.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιάννης ἦτανε τὸ ὄνομα τοῦ ζαχαροπλάστη ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁχι, Γιαννάκης τὸ ἐπώνυμό του. Ζαχαροπλαστεῖον Γιαννάκη. Αὐτὴ ἡ ἱστορία πού σου λέω εἶναι γύρω στά 1905, ἐδῶ κι' ἐξήντα πέντε χρόνια. Φαίνεται ὅτι οἱ δουλειές τοῦ ζαχαροπλαστεῖου Γιαννάκη πηγαίνανε ἀριετὰ καλὰ, γιατί δύο τρία χρόνια ἀργότερα, ἔνοιξε ἀπέναντι ἀκριβῶς ἕνα ἕλλο κομψό καί κοσμικὸ ζαχαροπλαστεῖο μέ μιὰ τεράστια πινακίδα : Μαιζόν Πτορέ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Χρυσὸ σπῖτι, δηλαδή.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς. Ὅμως γρήγορα λησμονήθηκε ἡ πρώτη λέξις : Μαιζόν καί τὸ ζαχαροπλαστεῖο λεγότανε ἀπλῶς : Ν τ ο ρ έ. Πᾶμε στοῦ ~~Μαιζόν~~ Πτορέ, λέγανε οἱ ἄθηναῖοι τῆς ἐποχῆς. Καί μάλιστα εἶχαν ἀρσενικοποιήσει τὸ " Πτορέ " καί λέγανε. Ὁ Πτορές κάνει τὰ καλύτερα γλυκά.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί τὰ Δαρδανέλλια ποῦ εἶναι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στάσου καί μὴ βιάζεσαι Γιάγιο. Καταλαβαίνεις ὅτι μέ τὸ ἕνα κοσμικὸ ζαχαροπλαστεῖο ἀπέναντι στό ἕλλο, ὅλη ἡ κοσμικὴ κίνησις τῆς Ἀθήνας, γινότανε σ' αὐτὸ τὸ κομμάτι τῆς πόλεως, μεταξύ Πτορέ καί Γιαννάκη καί καθὼς δέν ὑπῆρχε μεγάλη κίνησις τροχαῖα, οἱ πελάτες τοῦ Πτορέ, βλέπανε καί κουτσομπολεύανε

τούς αντικρυνούς πελάτες του Γιαννάκη. Καί φυσικά πρώτος στόχος κουτσομπολιού ήτανε οἱ περαστικοί.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μά δέν μου ἐξήγησες γιατί τό μέρος ἐκεῖνο λεγότανε Δαρδανέλλια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν λεγότανε ἀρχικά, ὅμως στόν πόλεμο του δώδεκα, ὅταν ὁ ἑλλη-
νικός στόλος εἶχε ἀποκλείσει τά Δαρδανέλλια γιά νά μήν μπορῆ
νά βγῆ ἀπό τά στενά του Βοσπόρου ὁ τούρκικος στόλος, κάποιος
δημοσιογράφος, νομίζω ὁ Γεώργιος Πάπ ἢ ὁ Τεμος Μωραϊτίνης
ἔγραφε : Τί γίνεται σ' αὐτόν τόν χῶρον μεταξύ Ντορέ καί Γιαν-
νάκη. Πᾶς ὁ διερχόμενος ὑφίσταται τά πυρά τῶν ἑπαιτίων πυροβο-
λείων, ὅπως καί εἰς τά στενά τῶν Δαρδανελίων.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τώρα καταλαβαίνω. Αὐτό ἔφτασε γιά νά ὀνομασθῆ τό κομμάτι ἐκεῖ-
νο του ὁρόμου : Δαρδανέλλια. Αὐτό δέν εἶναι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτό. Καί πῆστεφέ με Γιάγιο, οὐδέποτε τοπωνυμία ἐπεβλήθη τόση
ὅσο τά Δαρδανέλλια τῶν Ἀθηνῶν. Ἀφοῦ καί στίς ξένες πρεσβεῖες
ἀνόμη εἶχε ἐπιβληθεῖ ἡ ὀνομασία αὐτή καί ξένοι διπλωμάτες δί-
νανε τά ραντεβοῦ τους : Λ' ἀπρέ μιντί ; Ὁ Νταρντανέλλ' ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μόνον τ' ἀπογεύματα σύχναζε ἐκεῖ ὁ κόσμος ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τ' ἀπογεύματα κυρίως μά καί τό μεσημέρι, ἦτανε γεμάτα αὐτά τά
δύο κέντρα, ὅπου οἱ Ἀθηναῖοι παίρνανε τό ὀρεκτικό τῆς μόδας
πού εἶχε λανσάρει τό Ντορέ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί ὀρεκτικό ; οὐῖσιν ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν εἴμαστε καλά. Τό οὐῖσιν ἦτανε ἄγμιστο στήν Ἀθήνα. Τό ὀρε-
κτικό τῆς μόδας, τό κοσμικό ὀρεκτικό τῆς μόδας ἦτανε τί
νομίζεις ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ποῦ νά τό φανταστῶ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οὐζο μέ γιροζέϊγ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιροζέϊγ ; Ἐκεῖνο τό παχύρρευστο σιρόπι πού μοιάζει μέ ξε-
θυριασμένη βυσίναδα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς. Μόλις πήγαινε ὁ πελάτης νά καθῆσθαι στό τραπέζι.

πού εβρισκε ήδειο, πλησίαζε ό σερβιτόρος μέ τήν μακρυά λευκή ποδιά καί έλεγε μέ βεβαιότητα : ούζο γκροζέϊγ ; ; Πάλιστα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θα μέ πάντως νά βρω μιά μέρα γκροζέϊγ, γιά νά τό δοκιμάσω μέ ούζο μαζί. Γιά τήν ώρα όμως θα θυμηθούμε ήλλο ένα τραγουδι τό περίφημο : θέλεις δέν θέλεις βρέ μικρό. 'Η κλειώ θα μάς τό τραγουδήσει.

ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Μέ συνοδεία πιάνου). Θέλεις δέν θέλεις βρέ μικρό...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θέλεις νά ξαναγυρίσωμε στά Δαρδανέλλια ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πώς δ'ν θέλω ; φαίνεται πώς έχει ένδιαφέρον τό πράγμα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό ούζο έρχότανε λοιπόν στό ποτήρι, ψηλό ποτήρι κατά κανόνα καί είς τό βάθος του ποτηριού, ύπηρχε μιά κουταλιά ~~αποθήκη~~ από τό παχύρρευστο ένδεινο ροσόλι : Τό γκροζέϊγ. Λίγο νερό προσετίθετο στό ποτήρι καί μέ τό ανακάτεμα πού γινότανε μ'ένα μακρύ κουτάλι τό ποστό έπαιρνε ένα γαλακτώδες ρόδινο χρώμα, απόχρωσι μάλλον πού οί πιο κοσμικοί τό αποκαλούσανε πέρλ ροζέ : Ρόδινο μαργαριτάρι...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ποιητικώτατο γιά τό πεζό ούζάκι : Πέρλ ροζέ. Καί φυσικά θα πένα θα ve απ'αυτό καί οί γυναίκες.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κυρίως τά θηλυκά. Γιά χατήρι τους είχε έπινοηθεί αυτός ό συνδυασμός του τσουχτερού ούζου μέ τό γλυκύτατο γκροζέϊγ. Καί έγραφε ό Τεμος Μωραϊτίνης, ό άλησμόνητος Μωραϊτίνης μέ τήν αίώνια ρομαντική του διαθεση :

Πή μου θυμώνης ήν τά τσούζω - καί άγριεύεις τή μιλιά σου
λίγο γκροζέϊγ βάλε στό ούζο - γλυκό γκροζέϊγ απ'τά φιλιά σοι

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Ωραία έποχή. Ήτανε τότε άκριβώς ή έποχή, γύρω στα 1912 πού είχε διαδοθεί ένα ξένο τραγουδι στην 'Αθήνα, ή Νίνα, ένα από τά πιο εύθυμα ρουμάνικα τραγούδια της έποχής πού πήρε στίχους έλληνικούς καί έγινε άμέσως κτήμα του άθηναϊκού λαού. 'Η Νίνα

ΚΑΒΙΟ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Μέ συνοδεία πιάτου) Ἡ Νίνα

Μιά μικρή τσακίνα
πού τήν λένε Νίνα...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγκο μου, θά διακόψωμε πάλι, μ' ἄλλο πού δέν τελειώσαμε, δέν
έξαντλήσαμε τό θέμα τῶν Δαρδανελλίων.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ας ὑποσχεθοῦμε στούς ἀπροστάς μας ὅτι θά τό συνεχίσωμε τήν
έρχόμενη Κυριακή...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τήν ἴδια πάλι ὦρα.